

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา  
เรื่อง การมอบอำนาจให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลังปฏิบัติราชการแทน  
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

กระทรวงการคลังได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๑๐๐/๑๔๙๑ ลงวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปลงความได้ว่า ตามที่กระทรวงการคลังได้มีคำสั่ง กระทรวงการคลัง ที่ ๑๕๖๐/๒๕๕๕ เรื่อง การมอบหมายและมอบอำนาจให้รัฐมนตรีช่วยว่าการ กระทรวงการคลังปฏิบัติราชการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ลงวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง (นายกิตติรัตน์ ณ ระนอง) ได้มอบหมายและมอบอำนาจให้นายทุนศักดิ์ เล็กอุทัย รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลังในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการหรือการดำเนินการอื่นที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการ ตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีที่มีกำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้ เป็นอย่างอื่นหรือมิได้ห้ามเรื่องการมอบอำนาจไว้ ในเรื่องที่เป็นราชการอันเกี่ยวกับงานของธนาคาร เพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ซึ่งมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร พ.ศ. ๒๕๐๙ กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังดำรงตำแหน่งเป็นประธาน กรรมการในคณะกรรมการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงการคลังมีความประสงค์ที่จะมอบหมายและมอบอำนาจให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง (นายทุนศักดิ์ เล็กอุทัย) ปฏิบัติหน้าที่ประธานกรรมการในคณะกรรมการธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร

กระทรวงการคลังจึงขอหารือว่า การที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมอบหมาย และมอบอำนาจให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลังปฏิบัติราชการแทนรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงการคลัง ในเรื่องที่เป็นราชการอันเกี่ยวกับงานของ ธ.ก.ส. ดังกล่าวตามคำสั่งกระทรวงการคลัง ที่ ๑๕๖๐/๒๕๕๕ นั้น เป็นการมอบอำนาจให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลังดำรงตำแหน่งประธาน กรรมการในคณะกรรมการ ธ.ก.ส. ด้วยแล้วหรือไม่ และการมอบอำนาจให้รัฐมนตรีช่วยว่าการ กระทรวงการคลังดำรงตำแหน่งประธานกรรมการในคณะกรรมการ ธ.ก.ส. โดยการมอบอำนาจให้รัฐมนตรี ช่วยว่าการกระทรวงการคลังปฏิบัติราชการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังในลักษณะดังกล่าว สามารถกระทำได้หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๒) ได้พิจารณาข้อหารือของกระทรวงการคลัง โดยมีผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงาน ก.พ.ร.) และผู้แทนกระทรวงการคลัง (สำนักงาน ปลัดกระทรวง สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง)

เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นว่า มาตรา ๑๔<sup>๑</sup> แห่งพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พ.ศ. ๒๕๐๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๕ บัญญัติให้มีคณะกรรมการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นประธานกรรมการ โดยมีรองประธานกรรมการหนึ่งคนและกรรมการอื่นอีกไม่เกินสิบสองคนซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง และมีผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรเป็นกรรมการและเลขานุการ ซึ่งการที่มาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังดำรงตำแหน่งประธานกรรมการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่เป็นรัฐวิสาหกิจ ย่อมเป็นการไปปฏิบัติหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังไปปฏิบัติ การไปปฏิบัติหน้าที่นั้นจึงเป็นการปฏิบัติราชการอย่างหนึ่งซึ่งต้องปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย และเมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรฯ แล้ว ปรากฏว่า ไม่มีบทบัญญัติมาตราใดที่กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่นหรือมิได้ห้ามเรื่องการมอบอำนาจไว้ ดังนั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังจึงมอบอำนาจให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลังปฏิบัติราชการเป็นประธานกรรมการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรแทนได้ตามมาตรา ๓๘<sup>๒</sup> แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหาร

---

<sup>๑</sup> มาตรา ๑๔ ให้มีคณะกรรมการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นประธานกรรมการ รองประธานกรรมการหนึ่งคนและกรรมการอื่นอีกไม่เกินสิบสองคนซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง และให้ผู้จัดการเป็นกรรมการและเลขานุการ

กรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งอย่างน้อยต้องมีผู้แทนกระทรวงการคลังหนึ่งคน ผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์หนึ่งคน ผู้แทนกรมส่งเสริมสหกรณ์หนึ่งคน ผู้แทนสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมหนึ่งคน ผู้แทนธนาคารแห่งประเทศไทยหนึ่งคน และผู้แทนสหกรณ์การเกษตรผู้ถือหุ้นหนึ่งคน

รองประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี ผู้ที่พ้นจากตำแหน่งตามวาระจะแต่งตั้งให้เป็นรองประธานกรรมการหรือกรรมการอีกก็ได้

<sup>๒</sup> มาตรา ๓๘ อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการหรือการดำเนินการอื่นที่ผู้ดำรงตำแหน่งใดจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้นมีได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น หรือมิได้ห้ามเรื่องการมอบอำนาจไว้ ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นอาจมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นในส่วนราชการเดียวกันหรือส่วนราชการอื่นหรือผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

พระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่งอาจกำหนดให้มีการมอบอำนาจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ตลอดจนการมอบอำนาจให้ทำนิติกรรมสัญญา ฟ้องคดีและดำเนินคดี หรือกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขในการมอบอำนาจหรือที่ผู้รับมอบอำนาจต้องปฏิบัติก็ได้

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับอำนาจในการอนุญาตตามกฎหมายที่บัญญัติให้ต้องออกใบอนุญาตหรือที่บัญญัติให้ผู้มีอำนาจอนุญาตไว้เป็นการเฉพาะ ในกรณีเช่นนั้นให้ผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งมีอำนาจตามกฎหมายดังกล่าวมีอำนาจมอบอำนาจให้ข้าราชการซึ่งเป็นผู้ได้บังคับบัญชาและผู้ว่าราชการจังหวัดได้ตามที่เห็นสมควร หรือตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด ในกรณีมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจมอบอำนาจได้ต่อไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ผู้มอบอำนาจกำหนด

ในกรณีตามวรรคสาม เพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนจะตราพระราชกฤษฎีกากำหนดรายชื่อกฎหมายที่ผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งมีอำนาจตามกฎหมายดังกล่าวอาจมอบอำนาจตามวรรคหนึ่งตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวก็ได้

การมอบอำนาจให้ทำเป็นหนังสือ

ราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งความเห็นทำนองดังกล่าว คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้เคยวินิจฉัยไว้ในเรื่องเสร็จที่ ๓๗๓/๒๕๔๔<sup>๓</sup>

สำหรับกรณีที่กระทรวงการคลังได้มีคำสั่งที่ ๑๕๖๐/๒๕๕๕ เรื่อง การมอบหมายและมอบอำนาจให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลังปฏิบัติราชการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ลงวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ ในเรื่องที่เป็นราชการอันเกี่ยวกับงานของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร นั้น จะถือได้ว่าเป็นการมอบอำนาจให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง เป็นประธานกรรมการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ด้วยแล้วหรือไม่ เห็นว่า การมอบอำนาจตามคำสั่งดังกล่าวเป็นการมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการโดยทั่วไปที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ซึ่งในกรณีนี้ได้แก่ อำนาจหน้าที่กำกับโดยทั่วไปซึ่งกิจการของธนาคาร โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีอำนาจสั่งให้ธนาคารชี้แจงข้อเท็จจริง แสดงความคิดเห็น หรือทำรายงานเกี่ยวกับกิจการของธนาคาร และมีอำนาจตั้งบุคคลเพื่อตรวจสอบและรายงานกิจการ และทรัพย์สินของธนาคาร ตลอดจนมีอำนาจยับยั้งหรือสั่งแก้ไขการดำเนินงานของธนาคารได้ตามมาตรา ๑๒<sup>๔</sup> แห่งพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรฯ ส่วนมาตรา ๑๔<sup>๕</sup> แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวที่กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นประธานกรรมการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรนั้น มิใช่เป็นการปฏิบัติราชการโดยทั่วไปของรัฐมนตรี แต่เป็นการปฏิบัติราชการในฐานะประธานกรรมการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ประกอบกับเมื่อพิจารณามาตรา ๑๘<sup>๖</sup> แห่งพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรฯ

<sup>๓</sup> บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การมอบอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นประธานกรรมการอำนวยการคุรุสภา ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๖๐๑/๐๖๘๑ ลงวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๔๔ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

<sup>๔</sup> มาตรา ๑๒ รัฐมนตรีมีอำนาจหน้าที่กำกับโดยทั่วไปซึ่งกิจการของธนาคาร เพื่อประโยชน์ในการนี้รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งให้ธนาคารชี้แจงข้อเท็จจริง แสดงความคิดเห็นหรือทำรายงานเกี่ยวกับกิจการของธนาคาร และมีอำนาจตั้งบุคคลเพื่อตรวจสอบและรายงานกิจการและทรัพย์สินของธนาคาร แต่ไม่ว่าในกรณีใด รัฐมนตรีจะสั่งให้ตรวจสอบหรือรายงานเพื่อทราบกิจการหรือทรัพย์สินของเอกชนคนหนึ่งคนใดโดยเฉพาะที่มีหรือปรากฏอยู่ในธนาคารมิได้

เมื่อรัฐมนตรีได้รับรายงานจากผู้ตรวจสอบแล้ว ถ้าเห็นว่าการดำเนินงานของธนาคารขัดต่อมติคณะรัฐมนตรีหรืออยู่ในลักษณะอันจะเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ธนาคารหรือแก่ประโยชน์ของประชาชน รัฐมนตรีมีอำนาจยับยั้งหรือสั่งแก้ไขการดำเนินงานของธนาคารได้

<sup>๕</sup> โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

<sup>๖</sup> มาตรา ๑๘ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่วางนโยบายและควบคุมดูแลทั่วไปซึ่งกิจการของธนาคาร อำนาจหน้าที่เช่นว่านี้ให้รวมถึง

- (๑) การออกข้อบังคับว่าด้วยหุ้นของธนาคาร
- (๒) การออกข้อบังคับว่าด้วยการค้าประกันเงินกู้ตามมาตรา ๑๐ (๒)
- (๓) การออกข้อบังคับว่าด้วยการมอบอำนาจของผู้จัดการให้แก่พนักงานของธนาคารตามมาตรา ๒๓
- (๔) การออกข้อบังคับว่าด้วยการให้กู้เงินตามมาตรา ๓๑
- (๕) การออกข้อบังคับว่าด้วยการขายหรือขายลดช่วงตัวเงินแก่สถาบันการเงินต่าง ๆ ตามมาตรา ๓๓
- (๖) การออกข้อบังคับกำหนดอัตราค่าแห่ง เงินเดือน ค่าจ้าง ค่าพาหนะ เบี้ยเลี้ยง ค่าเช่าที่พัก ค่ารับรองและเงินเพิ่มอย่างอื่นสำหรับพนักงานและลูกจ้างของธนาคาร
- (๗) การออกข้อบังคับว่าด้วยการบรรจุ การแต่งตั้ง การเรียกประกัน การเลื่อนเงินเดือน การถอดถอน วินัย การสอบสวนและการลงโทษ สำหรับพนักงานและลูกจ้างของธนาคาร
- (๘) การออกข้อบังคับว่าด้วยการสงเคราะห์ผู้จัดการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นผู้จัดการ พนักงานหรือลูกจ้างของธนาคาร และครอบครัวของบุคคลดังกล่าว
- (๙) การตั้งสาขาหรือตัวแทนของธนาคาร
- (๑๐) การออกข้อบังคับเกี่ยวกับธุรกิจอื่น ๆ ของธนาคาร

แล้วเห็นว่า บทบัญญัติดังกล่าวกำหนดให้คณะกรรมการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เป็นผู้ใช้อำนาจหน้าที่ในการวางนโยบายและควบคุมดูแลทั่วไปซึ่งกิจการของธนาคาร รวมถึงการออกข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น คำสั่งที่มอบหมายและมอบอำนาจให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง ปฏิบัติราชการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังดังกล่าวยังมีได้ระบุให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลังปฏิบัติหน้าที่เป็นประธานกรรมการในคณะกรรมการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จึงยังไม่ถือว่าเป็นการมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการเป็นประธานกรรมการในคณะกรรมการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อย่างไรก็ตาม หากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังประสงค์ที่จะมอบอำนาจให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลังปฏิบัติหน้าที่ประธานกรรมการในคณะกรรมการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรก็ย่อมกระทำได้ โดยออกคำสั่งมอบอำนาจเป็นการเฉพาะต่อไป

(นายอัษฎพร จารุจินดา)  
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา  
ธันวาคม ๒๕๕๕